

5. Діяльність психолога у ході психологічного забезпечення професійної діяльності особового складу Збройних Сил України : метод. рек. / О. Г. Скрипкін, А. Б. Дейко, О. В. Еверт; Наук.-дослід. центр гуманіт. проблем ЗС України. Київ : НДЦ ГП ЗС України, 2016. 110 с.

6. Психологія у професійній діяльності поліції : навч. посіб. / [О. О. Євдокімова, І. В. Жданова, Д. В. Швець та ін.]; за заг. ред. В. В. Сокурєнка ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 426 с.

7. Поліцейська діяльність: підручник / С. С. Вітвіцький, В. С. Тулінов, О. М. Мердова та ін.; за заг. ред. проф. С. С. Вітвіцького. Київ : ВД Дакор, 2021. 372 с.

Анастасія Калашник,

старший викладач кафедри психології
навчально-наукового інституту права та
психології Національної академії
внутрішніх справ

НАПРЯМИ ПРОФЕСІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Введення воєнного стану в Україні висуває підвищені вимоги для працівників правоохоронних органів. Окрім виконання основних завдань щодо забезпечення захисту прав і свобод громадян, публічного порядку та громадської безпеки, боротьби зі злочинністю, поліцейські беруть участь у воєнних діях. Це вимагає від поліцейського як високого рівня професійної майстерності, так і сформованості особистісних якостей, зокрема, підвищеної відповідальності, постійної пильності, готовності до застосування силових методів із використанням зброї.

Необхідність професійно-психологічної підготовки обумовлена специфікою та особливостями професійної діяльності правоохоронців:

– здійснення діяльності в умовах жорсткої нормативно-правової регламентації професійної поведінки;

– наявність владних повноважень, прав та обов'язків застосовувати владу від імені закону;

– процесуальна самостійність та персональна відповідальність за прийняті рішення, яка передбачає високий рівень моральних якостей, стійкості, емоційної зрілості та відповідальності;

– висока емоційність, екстремальність праці, яка характеризується: виконанням великого обсягу та розмаїтості професійних завдань;

– специфіка ділового спілкування, комунікативний аспект професійної діяльності Національної поліції.

Згідно з Положенням МВС України «Про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України» від 16 січня 2016 р. № 50, визначено такі основні завдання професійно-психологічної підготовки:

1) формування та розвиток у поліцейських стійкої психологічної установки на успішне виконання поставлених перед ними завдань;

2) підвищення мотиваційного аспекту діяльності Національної поліції;

3) формування ціннісних орієнтацій на вирішення службових завдань без використання сили, з використанням зброї в окремих та правомірних випадках, на професійно досконале, що відповідає вимогам цивілізованого та правового суспільства, вирішення службових завдань;

4) формування психологічної стійкості, здатності ефективного та безпомилкового виконання професійних завдань в умовах граничного внутрішнього напруження, уміння володіти собою, не допускати зривів у поведінці;

5) розвиток професійно-важливих якостей, необхідних для успішних, ефективних дій у складних, напружених та небезпечних обставинах: змобілізованості, зібраності, пильності, спостережливості, оперативності та точності мислення, інтуїції, сміливості, витривалості, наполегливості, цілеспрямованості, активності, обачності;

б) розвиток професійно-психологічних умінь та навичок психологічного аналізу обстановки, візуальної психодіагностики та складання психологічного портрета громадянина, психологічного впливу, спостережливості, уміння ведення переговорів;

7) згуртування колективів служб та підрозділів Національної поліції, розвиток між поліцейськими взаємної підтримки, здорових взаємовідносин. Таким чином, професійно-психологічну підготовку можна розглядати як комплекс взаємопов'язаних заходів, спрямованих на формування та розвиток професійно важливих психологічних знань, умінь, психологічних якостей та станів поліцейського для більш ефективного використання професійної діяльності [1].

Професійно-психологічна підготовка майбутніх правоохоронців розпочинається в період навчання у закладах вищої освіти із специфічними умовами навчання і триває протягом всієї професійної діяльності поліцейського. Різні аспекти професійно-психологічної підготовки представлені у працях вітчизняних вчених (В. Андросюк, В. Барко, Ю. Бойко-Бузиль, Л. Казміренко, І. Охріменко, І. Пампура та ін.). Професійно-психологічна підготовки визначається як система заходів, спрямованої на соціально-професійний розвиток особистості правоохоронця, пріоритетними з яких є професійна стійкість, спостережливість, уміння встановлювати контакти у спілкуванні [2].

Ю. Бойко-Бузиль, відзначаючи інтегративний характер професійної підготовки поліцейських, вказує на необхідність її адаптації у відповідності до сучасних умов. Це потребує не лише оновлення наявних програм підготовки, а й впровадження новітніх технологій, удосконалення організаційно-управлінської роботи та розвитку ключових компетентностей, а саме: лідерство, комунікація, психологічна стійкість, здатність до оперативного прийняття рішень тощо [3].

В умовах воєнного стану першочерговим завданням виступає підготовка кадрів до роботи в умовах екстремальних і кризових ситуацій. У системі професійно важливих рис

особистості правоохоронця (психофізіологічних, моральних, інтелектуальних, мотиваційних і комунікативних), відзначається необхідність їх формування на всіх етапах професійної діяльності [4].

Важливою умовою ефективності професійної підготовки також є індивідуальний підхід до кожного курсанта на етапі його навчання в ЗВО із специфічними умовами та врахування індивідуальних характеристик [5]. У зв'язку з цим наголошується доцільність вивчення запитів курсантів під час побудови індивідуальної освітньої траєкторії [6]. В процесі професійної підготовки важливо враховувати психологічний зміст структури особистості поліцейських із різними рівнями особистісної здійсненності [7]. Обґрунтовано необхідність удосконалення напрямів методичного забезпечення психологічної компетентності працівників поліції під час базової та післядипломної освіти [8].

Таким чином, професійно-психологічна підготовка майбутніх правоохоронців висуває перед закладами вищої освіти із специфічними умовами навчання необхідність оновлення змісту та методів, застосування інноваційних технологій з урахуванням вимог воєнного стану.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 26.01.2016 р. № 50. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0260-16#Text>.

2. Гончарова Н. О. Особливості професійно-психологічної підготовки працівників правоохоронної діяльності. *Психологія і особистість*. 2021. № 2 (20). С. 165–175. DOI: 10.33989/2226-4078.2022.1.252065

3. Бойко-Бузиль Ю. Ю. Особливості та специфіка професійної підготовки поліцейських в Україні. *Наукові інновації та передові технології. Серія «Психологія»*. 2024. № 9 (37). С. 1075–1087. DOI: 10.52058/2786-5274-2024-9(37)-1075-1087

4. Пампура І. І., Бойко-Бузиль Ю. Ю. Професійно важливі якості у системі професійної підготовки поліцейських.

Перспективи та інновації науки. Серія «Психологія». 2024. № 9(43). С. 631–643. DOI: 10.52058/2786-4952-2024-9(43)-631-643

5. Сашуріна О., Ларіонов С. Психологічні ресурси особистості правоохоронців на етапі фахової підготовки. *Наука і освіта.* 2021. № 3. С. 29–37. DOI: 10.24195/2414-4665-2021-3-4

6. Думко Н. В. Врахування особистісних запитів курсантів поліції на побудови власної траєкторії навчання. *Наукові записки.* 2021. № 145. С. 54–62. DOI: 10.31392/nz-npu-145.2019.06

7. Пономаренко Я. С. Психологічний зміст особистісних факторів у поліцейських з різним рівнем особистісної здійсненності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Психологія».* 2022. № 1. С. 72–76. DOI: 10.32782/psy-visnyk/2022.1.14

8. Ромашенко В. Є., Гурський В. Є. Методичні вдосконалення психологічної компетентності працівників поліції під час базової та післядипломної освіти. *Правовий часопис Донбасу.* 2022. № 1(78). С. 200–212. DOI:10.32366/2523-4269-2022-78-1-200-2112022

Роман Клименко,

здобувач кафедри юридичної психології
Національної академії внутрішніх справ

ПСИХОЛОГІЧНІ СКЛАДОВІ ПРАЦЕЗДАТНОСТІ ПОЛІГРАФОЛОГА

Сучасна потреба в реалізації поліграфологічного дослідження характеризується суттєвою зростаючою динамікою. Про це свідчить збільшення, притаманне як кількості проведених досліджень, так й кількості сфер його застосування. Традиційно в сфері безпеки та оборони нашої держави поліграфологічне дослідження здійснюється в межах кадрового відбору, під час службових перевірок персоналу в органах та підрозділах НПУ, ЗСУ, СБУ та інших структур; в ході розкриття та розслідування кримінальних злочинів тощо. В корпоративному секторі активно поліграф застосовується для перевірки комерційними компаніями кандидатів на посади, пов'язані з доступом до конфіденційної інформації, фінансів чи зброї; для зменшення ризику найму